

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 czerwca 2016 roku w sprawie z powództwa A. K. przeciwko Romie K. i W. A. o zapłatę zachowku w kwocie

11 587 złotych, Sąd Rejonowy w Łowiczu zasądził solidarnie od pozwanych Romy K.

i W. A. kwotę 11 587 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 7 831 złotych od dnia 11 lipca 2013 roku do dnia zapłaty i nadał wyrokowi co do kwoty 7 813 złotych wraz

z odsetkami ustawowymi od dnia 11 lipca 2013 roku klauzulę natychmiastowej wykonalności. Ponadto zasądził solidarnie od pozwanych Romy K. i W. A. kwotę 2 997 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 2 417 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku wniosły pozwane, zaskarżając go w części zasądzonej ponad kwotę 7 813 złotych. Wyrokowi temu zarzuciły:

1. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 123 § 1 k.c. w zw. z art. 1007 k.c. przez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że wniesienie przez powódkę w dniu

26 marca 2014 roku pozwu spowodowało przerwanie biegu przedawnienia roszczenia

o zapłatę zachowku także o kwotę roszczenia powódki objętego rozszerzonym żądaniem pozwu dokonany w toku procesu już po upływie 5 lat od dnia otwarcia i ogłoszenia testamentu, a nie tylko w stosunku do roszczenia zgłoszonego w pozwie przed upływem

5 lat czyli przed upływem terminu przedawnienia, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia tych norm prawnych,

2. naruszenie art. 98 § 1 k.p.c. poprzez obciążenie w całości kosztami postępowania pozwanych solidarnie, w sytuacji, gdy zasadne było obciążenie w całości kosztami postępowania powódkę

Wobec powyższych zarzutów pozwane wniosły o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa ponad kwotę 7 718 złotych. Pozwane wniosła również o zasądzenie solidarnie na ich rzecz kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o oddalenie apelacji pozwanej i zasądzenia od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Apelacja pozwanej była niezasadna i podlegała oddaleniu.

Wbrew zapatrywaniom strony apelujących, zaskarżone orzeczenie należało uznać za prawidłowe, stanowiące wynik właściwej oceny zebranego materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy podziela poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia i w konsekwencji przyjmuje za swoje, uznając za zbędne powielanie ich w całości w treści niniejszego uzasadnienia. W ocenie Sądu odwoławczego Sąd I instancji w sposób właściwy zastosował również odpowiednie przepisy prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy.

W sprawie niniejszej niesporne było, że pozwane W. A. i R. K. na mocy testamentu notarialnego nabyły spadek po L. T.. Nie budzi również wątpliwości, że powódka A. K. jako córka T. U. – wydziedziczonej córki spadkodawczyni jest osobą uprawnioną do zachowku, zgodnie z dyspozycją

art. 991 § 1 w zw. z art. 1011 k.c. Pozwane uznały roszczenie powódki co do kwoty 7 813 złotych, jakiej pierwotnie domagała się powódka w pozwie. Co do pozostałej kwoty dochodzonej przez powódkę po tzw. rozszerzeniu powództwa, pozwane podniosły zarzut przedawnienia. Pismo,

w którym powódka oświadcza, że rozszerza powództwo zostało bowiem wysłane za pośrednictwem operatora wyznaczonego w dniu 11 maja 2016 roku. Otwarcie i ogłoszenie testamentu miało zaś miejsce w dniu 5 czerwca 2009 roku, wobec czego pięcioletni termin przedawnienia roszczenia o zachówek – zgodnie z treścią art. 1007 k.c. – upłynął z dniem 5 czerwca 2014 roku.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił tego zarzutu i zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódki całą kwotę dochodzoną pozewem.

Sąd Okręgowy w całości podziela rozważania prawne Sądu Rejonowego dotyczące kwestii przedawnienia roszczenia. Z analizy treści zgłoszonego w dniu 23 marca 2016 roku powództwa wynika ponad wszelką wątpliwość, że powódka od początku dochodziła całego zachowku, a nie jego części, którą stanowiła suma 7 813 złotych. Pierwotnie wprawdzie powódka wskazała jedynie kwotę 7 813 złotych, uczyniła to jednak z zastrzeżeniem, że powództwo zostanie przez nią rozszerzone, jeżeli w wyniku prawomocnego zakończenia sprawy o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po J. B., która w dniu wytoczenia powództwa toczyła się jeszcze przed Sądem Rejonowym w Łowiczu pod sygnaturą akt I Ns 6/10, okaże się, że w skład spadku po L. T. wchodzi także spadek po J. B..

Powódka pierwotnie wskazała w pozwie jedynie kwotę, co do której była pewna, że się jej ona należy – suma 7 813 złotych wynikała bowiem z ustalenia wartości znanych w chwili wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie składników spadku po L. T..

W związku z toczącym się pod sygnaturą I Ns 6/10 postępowaniem, powódka miała świadomość, że może się okazać, że aktywa wchodzące w skład spadku są w istocie większe, co sygnalizowała od samego początku.

W dniu, w którym powódka wytoczyła powództwo, nie mogła zasadnie domagać się zachowku w wysokości wyższej niż 7 813 złotych, gdyż wedle wiedzy, jaką dysponowała na tamtą chwilę roszczenie ponad tę kwotę byłoby nienależne. Nie można czynić jej zarzutu z tego, że nie wysunęła roszczenia o świadczenie, które w momencie składania pozwu mogło okazać się niezasadne, narażając się tym samym na dodatkowe koszty związane z postępowaniem sądowym. Z drugiej strony, powódka nie mogła zwlekać z wytoczeniem powództwa o zachówek do chwili prawomocnego zakończenia sprawy I Ns 6/10, gdyż narażałoby to ją na skuteczne podniesienie przez pozwane zarzutu przedawnienia (postanowienie co do istoty sprawy w sprawie I Ns 6/10 zostało wydane w dniu 5 stycznia 2016 roku, a więc już po upływie 5 lat od dnia otwarcia testamentu). Powyższe wskazuje, że powódka, chcąc dochodzić całości należnego jej zachowku, nie mogła postąpić w żaden lepszy sposób niż to uczyniła.

Reasumując, zarzut przedawnienia co do kwoty ponad 7 813 złotych jest całkowicie chybiony, gdyż powódka przed upływem terminu przedawnienia roszczenia o zachówek złożyła skutecznie pozew obejmujący żądanie zasądzenia całego zachowku. Kwota 7 813 złotych została określona przez powódkę jako tymczasowa wysokość zachowku, z zastrzeżeniem jej sprecyzowania po prawomocnym zakończeniu toczącego się równolegle przed Sądem Rejonowym w Łowiczu postępowania. Precyzyjne określenie kwoty dochodzonego roszczenia już w pozwie nie było możliwe, z uwagi na brak pewności co do tego, jakie składniki wchodzi do masy spadkowej po zmarłej L. T..

Pismo powódki z 11 maja 2016 roku nie było też sensu stricto zmianą powództwa. Zmiana powództwa, o jakiej mowa w art. 193 k.p.c. polega bowiem na zmianie któregoś z elementów określających jego tożsamość, a więc zmianie żądania lub jego podstawy faktycznej. W sprawie niniejszej powódka przez cały tok procesu dochodziła w istocie tego samego roszczenia – całości zachowku – i nigdy nie zmieniła podstawy faktycznej swojego roszczenia. Pismo procesowe z dnia 11 maja 2016 roku było zatem w istocie jedynie sprecyzowaniem żądania pozwu, a nie rozszerzeniem powództwa. Tym samym skonstatować należy, że powódka od dnia wniesienia pozwu dochodziła całości zachowku i termin przedawnienia w odniesieniu do całej jego sumy został skutecznie przerwany z dniem 27 marca 2014 roku, tj. z chwilą wniesienia pozwu w niniejszej sprawie.

Wobec powyższego stwierdzić należy, że – wbrew zarzutowi apelacji – orzekając o kosztach postępowania w I instancji, Sąd Rejonowy słusznie zastosował ogólną zasadę wynikającą

z art. 98 k.p.c. i w całości obciążył nimi solidarnie pozwane, gdyż w całości przegrały one sprawę.

Z powyższych względów, działając na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd oddalił apelację pozwanych jako bezzasadną.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej sąd orzekł na podstawie ogólnej zasady wynikającej z art. 98 k.p.c. i obciążył nimi w całości solidarnie pozwane.

Na koszty powódki w instancji odwoławczej złożyły się koszty jej zastępstwa procesowego – wynagrodzenie dla pełnomocnika procesowego w wysokości 600 złotych ustalone w oparciu o § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804) z zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. Poz. 1667). Pozwane odpowiadają solidarnie za zapłatę zachowku, ponieważ zgodnie z art. 1034 § 1 k.c., do chwili działu spadku spadkobiercy odpowiadają za długi spadkowe solidarnie. Z tego też względu Sąd Okręgowy obciążył je kosztami postępowania przed sądem odwoławczym solidarnie, gdyż zgodnie z art. 105 § 2 k.p.c., obowiązek zwrotu kosztów obciąża solidarnie współuczestników sporu odpowiadających solidarnie co do istoty sprawy.